

Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет
Кафедра фізичної та реабілітаційної медицини

«УЗГОДЖЕНО»

Гарант освітньої-професійної
програми «Медсестринство»
“30 ” серпня 2024 р.

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Голова вченої ради Навчально-
наукового медичного інституту
Протокол від “30” серпня 2024 р. №1

СИЛАБУС

МЕДИЧНА ТА СОЦІАЛЬНА РЕАБІЛІТАЦІЯ

обов'язкова компонента

рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
галузь знань	22 Охорона здоров'я
спеціальність	223 Медсестринство
спеціалізація	223.01 Медсестринство
кваліфікація освітня	бакалавр медсестринства
кваліфікація професійна	сестра медична/брат медичний
освітньо-професійна програма	Медсестринство
форма навчання	денна
курс та семестр вивчення	IV курс
навчальної дисципліни	7 семестр

«УХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри
Протокол від “30 ” серпня 2024 р. № 1

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧІВ

Прізвище, ім'я, по батькові викладача (викладачів), науковий ступінь, учене звання	Жамардій Валерій Олександрович, доктор педагогічних наук, доцент
Профайли викладачів	https://sport-health.pdmu.edu.ua/team
Контактний телефон	(0532) 69-70-94
E-mail:	sporthealth@pdmu.edu.ua
Сторінка кафедри на сайті ПДМУ	https://sport-health.pdmu.edu.ua/

ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Обсяг навчальної дисципліни

Кількість кредитів/ годин – 5 / 150

із них: лекції (год.) – 20

Практичні (семінари) (год.) – 60

Самостійна робота (год.) – 70

Вид контролю ПМК

Політика навчальної дисципліни

Особливості вивчення дисципліни «Медична та соціальна реабілітація» визначається політикою університету та кафедри щодо організації освітнього процесу.

Кафедрою створене якісне та безпечне освітнє середовище: лекції читаються в аудиторіях університету, які оснащені мультимедійними проєкторами, а практичні заняття проходять на клінічних базах університету:

- Комунальне підприємство «Полтавська обласна клінічна лікарня ім. М. В. Скліфосовського Полтавської обласної ради»;
- Комунальне підприємство «Полтавський обласний клінічний кардіоваскулярний центр Полтавської обласної ради»;
- Комунальна установа Полтавської обласної ради «Центр спортивної підготовки»,

що дає змогу здобувачам освіти долучитися на практиці до майбутньої професійної діяльності.

При опануванні дисципліни ми дотримуємося Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному медичному університеті

<https://www.pdmu.edu.ua/n-process/department-npr/normativni-dokumenti> та Правил внутрішнього розпорядку для здобувачів вищої освіти Полтавського державного медичного університету <https://www.pdmu.edu.ua/n-process/department-npr/normativni-dokumenti>.

Звертаємо увагу! Здобувачам освіти необхідно:

- виконувати графік навчального процесу та вимоги навчального плану;
- в обов'язковому порядку відвідувати всі види навчальних занять, передбачені навчальним планом;
- завчасно приходити на заняття;
- відповідати правилам дрес-коду учасників освітнього процесу;
- дотримуватись правил техніки безпеки;
- вимикати телефон під час занять;
- не залишати заняття без дозволу викладача;
- глибоко та всебічно оволодіти знаннями та вміннями, котрі будуть необхідні майбутньому працівнику високої кваліфікації;
- бути комунікативними та відкритими до знань

Для успішного засвоєння дисципліни необхідно систематично готуватися до практичних занять, виконувати практичні завдання,

опрацьовувати теми, що рекомендовані для самостійного вивчення, брати активну участь в обговоренні теми заняття в аудиторії. Ми цінуємо старанність, активність, швидкість та креативність мислення, наполегливість в навчанні.

Викладання освітньої компоненти в особливих умовах (військовий стан, карантин під час пандемії) може здійснюватися за допомогою технологій дистанційного навчання, а саме з використанням платформ Google-класу та Zoom.

Академічна доброчесність є фундаментом сталого розвитку вищої освіти та моральним імперативом для її подальшого вдосконалення. Ми дотримуємося політики академічної доброчесності, визначеної Положенням про академічну доброчесність здобувачів вищої освіти та співробітників Полтавського державного медичного університету (https://pdmu.edu.ua/storage/ft_foreign_students/docs/5q5W0nG8rkYIrDfmipiyhkfZmkmBVKRR7Pdjrjvh.pdf) і просимо взаємності.

Політика щодо дотримання принципів академічної доброчесності здобувачів вищої освіти включає:

- самостійне виконання навчальних завдань поточного та підсумкового контролів без використання зовнішніх джерел інформації (наприклад, окрім випадків дозволених викладачем, підготовки практичних завдань під час заняття);
- списування під час контролю знань заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів);
- самостійне виконання індивідуальних завдань та коректне оформлення посилань на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей.

Політика щодо дотримання принципів та норм етики та деонтології здобувачами вищої освіти:

- дії у професійних і навчальних ситуаціях із позицій академічної доброчесності та професійної етики та деонтології;
- дотримання правил внутрішнього розпорядку кафедри, бути толерантними, доброзичливим и та виваженими у спілкуванні з викладачами та співробітниками кафедри, медичним персоналом закладу охорони здоров'я;
- усвідомлення значущості прикладів людської поведінки відповідно до норм академічної доброчесності та медичної етики.

Політика щодо відвідування занять здобувачами вищої освіти:

- присутність на всіх заняттях: лекційних, практичних, ПМК є обов'язковим з метою адекватного поточного та підсумкового оцінювання знань.

Політика дедлайну та відпрацювання здобувачами вищої освіти:

- відпрацювання пропущених занять відбувається згідно з Регламентом електронного відпрацювання студентами пропущених занять і незадовільних оцінок, що затверджені у закладі вищої освіти;

- роботи, які здає здобувач вищої освіти з порушенням терміну без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від максимальної, наприклад, практичні навички);

- перескладання ПМК з метою підвищення оцінки не допускається, окрім ситуацій невиконання програми дисципліни або неявки на підсумковий контроль.

Викладання на кафедрі відбувається відповідно до норм чинного законодавства України та нормативних документів.

У випадку пропуску занять здобувачі освіти діють відповідно Положення про відпрацювання пропущених занять і незадовільних оцінок здобувачами вищої освіти Полтавського державного медичного університету.

Вивчення модуля передбачає самостійну роботу здобувача вищої освіти, яка регламентована Положенням про організацію самостійної роботи здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті.

Оцінювання результатів навчання проходить прозоро і відкрито. Керуємося Положенням про організацію та методику проведення оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті.

Якщо здобувач освіти не згодний з результатами оцінювання, він має право скористатися рекомендаціями Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти.

При організації освітнього процесу викладачі та здобувачі освіти діють відповідно до:

- Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному медичному університеті.

- Положення про академічну доброчесність здобувачів вищої освіти та співробітників Полтавського державного медичного університету

- Правил внутрішнього розпорядку для студентів Полтавського державного медичного університету.

- Положення про організацію та методику проведення оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті.

- Положення про організацію самостійної роботи студентів в Полтавському державному медичному університеті.

- Положення про відпрацювання пропущених занять і незадовільних оцінок здобувачами вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті.

- Положення про порядок формування індивідуальних освітніх траєкторій здобувачами освіти Полтавського державного медичного університету.

- Положення про порядок перезарахування навчальних дисциплін та визначення академічної різниці.

- Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти.

- Положення про рейтинг здобувачів вищої освіти Полтавського державного медичного університету.

- Положення про матеріальне заохочування за успіхи у навчанні студентів Полтавського державного медичного університету та ін.

Зі всіма наведеними документами можна ознайомитися за посиланням: <https://www.pdmu.edu.ua/n-process/department-npr/normativni-dokumenti>.

У здобувача освіти є можливість долучитися до неформальної освіти на онлайн платформах (наприклад, <http://portal.phc.org.ua/en/>; <https://academy.nszu.gov.ua/>; <https://prometheus.org.ua/>; <https://members.physio-pedia.com/>). Процедура визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, відбувається у порядку, визначеному Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти в Полтавському державному медичному університеті: https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/fKBks6cPo5jzq0brlD6eI7LKTEAcqmrjdjrewYFvL.pdf

Опис навчальної дисципліни (анотація)

Значення дисципліни «Медична та соціальна реабілітація» набуває все більшого сенсу в контексті підготовки здобувачів освіти зі спеціальності 223 Медсестринство, формуючи при цьому необхідне підґрунтя для реалізації окремих завдань з первинної та вторинної профілактики захворювань,

відновлення порушених чи втрачених функцій організму людини, всеохоплюючої соціалізації індивідуума на різних етапах й рівнях надання комплексних медичних послуг різним верствам населення України.

У межах дисципліни розглядаються базові принципи медичної й соціальної реабілітації, організація реабілітаційного процесу на різних рівнях допомоги, оцінювання функціонального стану та потреб пацієнта, планування й реалізація реабілітаційних втручань, а також міждисциплінарна взаємодія та комунікація з пацієнтом і його родиною. Особлива увага приділяється профілактиці ускладнень, відновленню активності та участі, питанням доступності, інклюзії, соціальної підтримки й етичним аспектам надання допомоги. Дисципліна забезпечує інтеграцію теоретичних знань і практичних навичок, необхідних для надання якісної, безпечної та пацієнтоорієнтованої реабілітаційної допомоги в умовах сучасної системи охорони здоров'я.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є принципи застосування медичної та соціальної реабілітації, оцінювання функціонального стану та потреб пацієнта, вміння оцінювати та прогнозувати можливості застосування збереженої працездатності пацієнтів після перенесених захворювань, травм або ушкоджень.

Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни:

Пререквізити. Медична та соціальна реабілітація як навчальна дисципліна базується на вивченні здобувачами освіти основ медсестринства, анатомії та фізіології людини, обстеження та оцінки стану здоров'я людини й інтегрується з цими дисциплінами;

Постреквізити. Медична та соціальна реабілітація як навчальна дисципліна:

- забезпечує послідовність та взаємозв'язок з анатомією та фізіологією людини, іншими дисциплінами навчального плану, що передбачає інтеграцію викладання з цими дисциплінами та формування умінь застосування знань з медичної та соціальної реабілітації в процесі подальшого навчання й у професійній діяльності;
- навчає використовувати засоби медичної реабілітації на практиці для попередження хвороб людини;
- забезпечує попередження передпатологічних станів та патологічних змін, які виникають при нераціональному застосуванні рухової активності.

Мета та завдання навчальної дисципліни:

Метою вивчення навчальної дисципліни є формування визначених освітньо-професійною програмою загальних та фахових компетентностей, зокрема, вміння застосувати методи медичної та соціальної реабілітації хворих на стаціонарному, поліклінічному та санаторному етапах при різних захворюваннях внутрішніх органів і систем, травмах, після хірургічних втручань у хворих різних вікових груп.

Основними завданнями вивчення дисципліни є планування заходів і застосування методів медичної та соціальної реабілітації хворим на стаціонарному, поліклінічному та санаторному етапах при різних захворюваннях внутрішніх органів і систем, травмах, після хірургічних втручань у хворих різних вікових груп.

Компетентності та результати навчання, згідно з освітньо-професійною програмою, формуванню яких сприяє дисципліна

Компетентності, згідно з освітньо-професійною програмою, формуванню яких сприяє дисципліна

Інтегральна:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері медсестринства або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні:

ЗК 04. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 10. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 11. Здатність працювати в команді.

ЗК 12. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК 13. Здатність діяти на основі етичних міркувань

Спеціальні:

С(Ф)К.02.Здатність розпізнавати й інтерпретувати ознаки здоров'я і його змін, хвороби чи інвалідності (оцінка/діагноз), обмежень можливості повноцінної життєдіяльності і визначати проблеми пацієнтів при різних захворюваннях та станах.

С(Ф)К.11.Здатність проводити медичну та соціальну реабілітацію з метою відновлення здоров'я населення.

Програмні результати навчання, згідно з освітньо-професійною

програмою, формуванню яких сприяє дисципліна

ПРН 7. Брати участь у забезпеченні спостереження за здоровим і перехворілим населенням, реабілітації та диспансерного нагляду

ПРН 20. Належно вести відповідну медичну документацію.

Результати навчання для дисципліни:

по завершенню вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти повинні

знати: нормативно-правові документи, що регламентують реабілітаційну допомогу в Україні; основні терміни та поняття медичної та соціальної реабілітації, основи документування в реабілітації, методи оцінки в реабілітації, структуру, цілі та властивості МКФ, показання та протипоказання до реабілітації, принципи та періоди реабілітації, основні та додаткові методи реабілітації, поняття доказовості в реабілітації, особливості медичної та соціальної реабілітації при різних захворюваннях в кардіології, неврології, травматології, хірургії, педіатрії.

вміти: визначати показання та протипоказання до реабілітації, складати реабілітаційний маршрут пацієнта, проводити реабілітаційне обстеження пацієнта, використовуючи анкети, опитувальники, тести, інструментальні методи, застосовувати МКФ у практичній діяльності, оформлювати результати реабілітаційного обстеження, складати індивідуальний реабілітаційний план пацієнта, визначати мету та завдання реабілітації (SMART-цілі), складати плани реабілітаційних втручань, оцінювати ефективність реабілітаційних інтервенцій, визначати необхідні методи реабілітації для пацієнтів різних нозологічних груп. використовувати допоміжні технології, протезування, ортезування, технічні та допоміжні засоби.

Тематичний план лекцій (за модулями) із зазначенням основних питань, що розглядаються на лекції

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
Модуль 1. Медична та соціальна реабілітація		
1.	Організаційні та правові основи реабілітації. Медико-соціальна реабілітація: основні терміни та поняття.	2
2.	Медична та соціальна реабілітація при патологіях кардіореспіраторної системи.	2

3.	Медична та соціальна реабілітація при патологіях нервової системи.	2
4.	Медична та соціальна реабілітація при патологіях опорно-рухового апарату.	2
5.	Медична та соціальна реабілітація при хірургічних захворюваннях.	2
6.	Медична та соціальна реабілітація в педіатрії.	2
7.	Медична та соціальна реабілітація і геріатрії.	2
8.	Медична та соціальна реабілітація при хронічних неінфекційних захворюваннях.	2
9.	Медична та соціальна реабілітація при паліативній та довготривалій допомозі.	2
10.	Медична та соціальна реабілітація при психічних та поведінкових розладах.	2
Усього годин		20

Тематичний план практичних занять за модулями і змістовими модулями із зазначенням основних питань, що розглядаються на практичному занятті

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
Модуль 1. Медична та соціальна реабілітація		
Змістовий модуль 1. Медична та соціальна реабілітація		
1.	Медична та соціальна реабілітація. Принципи, етапи, періоди, рухові режими в реабілітації. Організація роботи та склад мультидисциплінарної реабілітаційної команди. Реабілітаційний маршрут.	4
2.	Документування в реабілітації. Індивідуальний реабілітаційний план. Оформлення огляду пацієнта мультидисциплінарною командою (форма 044-1). Постановка реабілітаційних цілей та завдань.	4
3.	Оцінювання в реабілітації. Огляд пацієнта, збір анамнезу. Оціночні шкали та тести. Інструментальні методи оцінки. Поняття про МКФ: цілі, властивості, складові, використання МКФ. Співвідношення МКФ з об'єктивними методами оцінювання.	4

4.	Види втручань ФРМ. Характеристика основних та допоміжних методів медичної та соціальної реабілітації: фізична терапія, ерготерапія, масаж, фізіотерапія, терапія мови та мовлення, психологічний супровід.	4
5.	Установи, що реалізують реабілітаційні програми: їх види, структура, завдання. Реабілітаційно-лікувальні заклади. Реабілітаційно-оздоровчі заклади.	4
6.	Реабілітаційні програми. Медико-соціальна експертна комісія. Експертиза втрати непрацездатності. Профілактика захворювань. Формування здорового способу життя.	4
7.	Забезпечення обладнанням при обмеженнях життєдіяльності: допоміжні технології, протезування, ортезування, технічні та допоміжні засоби.	4
8.	Медична та соціальна реабілітація при патологіях кардіореспіраторної системи (гострий інфаркт міокарда, протезування клапанів серця, аорто-коронарне шунтування, пневмонії, бронхіальна астма)	4
9.	Медична та соціальна реабілітація при патологіях нервової системи (інсульт, травматична хвороба спинного мозку, паркінсонізм, компресії нервових корінців та сплетінь, церебральний параліч).	4
10.	Медична та соціальна реабілітація при патологіях опорно-рухового апарату (захворювання та травми суглобів, переломи кісток).	4
11.	Медична та соціальна реабілітація при хірургічних захворюваннях (ампутації, ендопротезування суглобів, оперативні втручання на органах грудної та черевної порожнини).	4
12.	Медична та соціальна реабілітація в педіатрії (ДЦП, захворювання і травми ОРА, аутизм, вроджені вади серця, бронхолегеневі захворювання).	4
13.	Медична та соціальна реабілітація в геріатрії (синдром старечої астенії, падіння, когнітивні порушення).	4
14.	Медична та соціальна реабілітація при захворюваннях внутрішніх органів (цукровий діабет, ожиріння, хронічна хвороба нирок, захворювання органів травлення).	4
15.	Медична та соціальна реабілітація при психоемоційних та когнітивних порушеннях (тривожні розлади, депресивні розлади, когнітивне зниження, деменція).	4

Усього годин	60
---------------------	-----------

Самостійна робота

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Медична та соціальна реабілітація. Принципи, етапи, періоди, рухові режими в реабілітації. Організація роботи та склад мультидисциплінарної реабілітаційної команди. Реабілітаційний маршрут.	4
2.	Документування в реабілітації. Індивідуальний реабілітаційний план. Оформлення огляду пацієнта мультидисциплінарною командою (форма 044-1). Постановка реабілітаційних цілей та завдань.	4
3.	Оцінювання в реабілітації. Огляд пацієнта, збір анамнезу. Оціночні шкали та тести. Інструментальні методи оцінки. Поняття про МКФ: цілі, властивості, складові, використання МКФ. Співвідношення МКФ з об'єктивними методами оцінювання.	4
4.	Види втручань ФРМ. Характеристика основних та допоміжних методів медичної та соціальної реабілітації: фізична терапія, ерготерапія, масаж, фізіотерапія, терапія мови та мовлення, психологічний супровід.	6
5.	Установи, що реалізують реабілітаційні програми: їх види, структура, завдання. Реабілітаційно-лікувальні заклади. Реабілітаційно-оздоровчі заклади.	4
6.	Реабілітаційні програми. Медико-соціальна експертна комісія. Експертиза втрати непрацездатності. Профілактика захворювань. Формування здорового способу життя.	4
7.	Забезпечення обладнанням при обмеженнях життєдіяльності: допоміжні технології, протезування, ортезування, технічні та допоміжні засоби.	4
8.	Медична та соціальна реабілітація при патологіях кардіореспіраторної системи (гострий інфаркт міокарда, протезування клапанів серця, аорто-коронарне шунтування, пневмонії, бронхіальна астма).	6
9.	Медична та соціальна реабілітація при патологіях нервової системи (інсульт, травматична хвороба спинного мозку, паркінсонізм, компресії нервових корінців та сплетінь, церебральний параліч).	6
10.	Медична та соціальна реабілітація при патологіях опорно-рухового апарату (захворювання та травми суглобів, переломи кісток).	6

11.	Медична та соціальна реабілітація при хірургічних захворюваннях (ампутації, ендопротезування суглобів, оперативні втручання на органах грудної та черевної порожнини).	6
12.	Медична та соціальна реабілітація в педіатрії (ДЦП, захворювання і травми ОРА, аутизм, вроджені вади серця, бронхолегеневі захворювання).	4
13.	Медична та соціальна реабілітація в геріатрії (синдром старечої астенії, падіння, когнітивні порушення).	4
14.	Медична та соціальна реабілітація при захворюваннях внутрішніх органів (цукровий діабет, ожиріння, хронічна хвороба нирок, захворювання органів травлення).	4
15.	Медична та соціальна реабілітація при психоемоційних та когнітивних порушеннях (тривожні розлади, депресивні розлади, когнітивне зниження, деменція).	4
Усього годин		70

Індивідуальні завдання включають огляд наукової та методичної літератури відповідно до тематики лекцій, практичних занять, написання рефератів, участь у науково-дослідній роботі, підготовка наукових доповідей на студентській науковій конференції.

Перелік питань, який повинен засвоїти здобувач вищої освіти при вивченні навчальної дисципліни

1. Принципи, етапи, періоди, рухові режими в реабілітації.
2. Організація роботи та склад мультидисциплінарної реабілітаційної команди.
3. Реабілітаційний маршрут.
4. Документування в реабілітації.
5. Індивідуальний реабілітаційний план.
6. Оформлення огляду пацієнта мультидисциплінарною командою (форма 044-1).
7. Постановка реабілітаційних цілей та завдань.
8. Оцінювання в реабілітації.
9. Огляд пацієнта, збір анамнезу.
10. Оціночні шкали та тести в кардіології.
11. Оціночні шкали та тести в неврології.

12. Оціночні шкали та тести в травматології.
13. Оціночні шкали та тести в хірургії.
14. Оціночні шкали та тести в педіатрії.
15. Інструментальні методи оцінки в кардіології.
16. Інструментальні методи оцінки в неврології.
17. Інструментальні методи оцінки в травматології.
18. Інструментальні методи оцінки в хірургії.
19. Інструментальні методи оцінки в педіатрії.
20. Поняття про МКФ: цілі, властивості, складові, використання МКФ.
21. Співвідношення МКФ з об'єктивними методами оцінювання.
22. Види втручань ФРМ.
23. Фізична терапія.
24. Ерготерапія.
25. Масаж.
26. Фізіотерапія.
27. Терапія мови та мовлення.
28. Психологічний супровід.
29. Забезпечення обладнанням при обмеженнях життєдіяльності: допоміжні технології, протезування, ортезування, технічні та допоміжні засоби.
30. Медична та соціальна реабілітація при гострому інфаркті міокарда.
31. Медична та соціальна реабілітація при протезуванні клапанів серця.
32. Медична та соціальна реабілітація при аорто-коронарному шунтуванні.
33. Медична та соціальна реабілітація при пневмонії.
34. Медична та соціальна реабілітація при бронхіальній астмі.
35. Медична та соціальна реабілітація при інсульті.
36. Медична та соціальна реабілітація при травматичній хворобі спинного мозку.
37. Медична та соціальна реабілітація при паркінсонізмі.
38. Медична та соціальна реабілітація при компресії нервових корінців та сплетінь.
39. Медична та соціальна реабілітація при церебральному паралічі.
40. Медична та соціальна реабілітація при захворюваннях та травмах суглобів.

41. Медична та соціальна реабілітація при переломах кісток.
42. Медична та соціальна реабілітація при ампутаціях.
43. Медична та соціальна реабілітація при ендопротезуванні суглобів.
44. Медична та соціальна реабілітація при оперативних втручаннях на органах грудної порожнини.
45. Медична та соціальна реабілітація при оперативних втручаннях на органах черевної порожнини.
46. Медична та соціальна реабілітація при ДЦП.
47. Медична та соціальна реабілітація при захворюваннях і травмах ОРА у дітей.
48. Медична та соціальна реабілітація при аутизмі.
49. Медична та соціальна реабілітація при вроджених вадах серця у дітей.
50. Медична та соціальна реабілітація при бронхолегеневих захворюваннях у дітей.
51. Установи, що реалізують реабілітаційні програми: їх види, структура, завдання.
52. Реабілітаційно-лікувальні заклади.
53. Реабілітаційно-оздоровчі заклади.
54. Реабілітаційні програми.
55. Медико-соціальна експертна комісія.
56. Експертиза втрати непрацездатності.
57. Профілактика захворювань.
58. Формування здорового способу життя.
59. Медична та соціальна реабілітація в геріатрії.
60. Медична та соціальна реабілітація при захворюваннях внутрішніх органів та неврології літніх людей.

Методи навчання

- **Вербальні.** Основними видами словесної передачі знань у процесі вивчення дисципліни «Медична та соціальна реабілітація» є: лекція та пояснення (розкриття ключових понять реабілітації, біопсихосоціальної моделі, ролі медичної сестри у реабілітаційній команді, етапів і рівнів реабілітаційної допомоги), проблемний виклад (аналіз складних клінічних і соціальних ситуацій з акцентом на безпеку, профілактику ускладнень, маршрутизацію та координацію догляду), розповідь (приклади типових

клініко-реабілітаційних сценаріїв і реальних практичних рішень), навчальна бесіда, тематичні дискусії (обговорення етичних дилем, прав пацієнта, комунікації з родиною, меж компетенцій, командної взаємодії), а також мозковий штурм (генерація варіантів плану догляду й реабілітаційної підтримки у конкретних ситуаціях). Вербальні методи спрямовані на формування цілісного розуміння реабілітаційного процесу, розвитку клінічного мислення та здатності аргументовано приймати рішення в межах професійних повноважень медичної сестри.

- **Наочні.** До цієї групи належать: демонстрація алгоритмів і протоколів (оцінювання функціонального стану, ризиків падінь/пролежнів/контрактур, планування профілактичних заходів), ілюстрація схем реабілітаційного маршруту пацієнта (етапи, рівні допомоги, точки переходу між стаціонаром, амбулаторним та соціальним супроводом), використання презентацій, таблиць, діаграм, чек-листів, клінічних карт, шаблонів плану догляду, прикладів документації та стандартизованих форм спостереження. Залучаються відеоматеріали з демонстрацією технік безпечної мобілізації, позиціювання, використання допоміжних засобів і навчання пацієнта/родини, а також цифрові ресурси (електронні курси, інтерактивні матеріали, онлайн-платформи). Наочні матеріали супроводжуються коментарем викладача, який підкреслює зв'язок між результатами оцінювання, постановкою цілей, вибором втручань, критеріями ефективності та якістю реабілітаційного догляду.

- **Практичні.** Методи практичного навчання включають: практичні заняття з відпрацювання навичок (оцінювання потреб пацієнта, профілактика ускладнень, позиціювання, безпечна мобілізація та переміщення, застосування допоміжних засобів, навчання самообслуговуванню у межах компетенцій), аналіз конкретних ситуацій і розробку планів реабілітаційного догляду. Використовуються імітаційні завдання, рольові ігри та симуляції (взаємодія з пацієнтом і родиною, командна комунікація, ситуації підвищеного ризику), тренінги (комунікація, командна робота, техніки безпеки) та підготовка презентацій із захистом клініко-реабілітаційного кейсу. Суть практичних методів полягає у багаторазовому відпрацюванні алгоритмів дій, формуванні стійких навичок безпечного та пацієнтоорієнтованого догляду, розвитку рефлексії й відповідальності за якість реабілітаційної допомоги.

Форми і методи оцінювання

- усний контроль;
- письмовий контроль;
- тестовий контроль;
- практична перевірка;
- самоконтроль.

Система поточного та підсумкового контролю

Оцінювання результатів навчання здійснюється на принципах об'єктивності, систематичності та системності, плановості, єдності вимог, відкритості, прозорості, доступності та зрозумілості методики оцінювання, з урахуванням індивідуальних можливостей здобувачів вищої освіти.

Контрольні заходи з дисципліни «Медична та соціальна реабілітація» включають поточний та підсумковий контроль, які регламентуються «Положенням про організацію та методику проведення оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті».

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять та спрямований на перевірку засвоєння теоретичних знань. Викладач оцінює успішність кожного здобувача вищої освіти відповідно до тематичного плану у формі усного опитування, виконання письмових завдань, тестових завдань.

Дисципліна «Медична та соціальна реабілітація» оцінюється в формі підсумкового модульного контролю. Підсумковий контроль з дисципліни «Медична та соціальна реабілітація» регламентується п.5-7 Положення «Про організацію та методику проведення оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті».

Методичне забезпечення

1. Робоча навчальна програма дисципліни.
2. Тематичні плани практичних занять, лекцій та самостійної роботи здобувачів вищої освіти.
3. Тестові та контрольні завдання до практичних занять.
4. Питання та завдання до контролю засвоєння дисципліни, перелік питань практичних навичок.
5. Мультимедійні презентації лекційного курсу кафедри.

Рекомендована література

Базова

1. Самойленко В. Б., Яковенко Н. П., Петряшев І. О. та ін. Медична і соціальна реабілітація: підручник. 3-тє вид., переробл. і допов. Київ: Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», 2023. 359 с.

Допоміжна

1. Богдановська Н. В., Кальонова І. В. Фізична реабілітація засобами фізіотерапії. Суми : Університетська книга, 2020. 328 с.

2. Закон України «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні» : документ № 2961-IV (чинна редакція від 01.01.2020; підстава — 2671-VIII) [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2961-15#Text>.

3. Глиняна О. О., Копчинська Ю. В., Худецький І. Ю. Фізична терапія при хірургічних захворюваннях: навч. посіб. для студ. спец. 227 «Фізична терапія, ерготерапія» [Електронний ресурс] / КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2020. 207 с.

4. Вакуленко Л. О., Клапчук В. В., Вакуленко Д. В. та ін. Основи фізичної реабілітації, фізичної терапії, ерготерапії: підручник / за заг. ред. Л. О. Вакуленко, В. В. Клапчука. Тернопіль: ТНМУ, 2021. 372 с.

5. Пешкова О. В. Фізична реабілітація при захворюваннях внутрішніх органів : навч. посіб. Харків: СПДФО, 2011. 312 с.

6. Швесткова О., Свецена К. та кол. Ерготерапія : підручник. Київ : Чеський центр у Києві, 2019. 280 с.

7. Швесткова О., Сладкова П. та кол. Фізична терапія : підручник. Київ : Чеський центр у Києві, 2019. 272 с.

8. Самойленко В. Б., Яковенко Н. П., Петряшев І. О. та ін. Медична і соціальна реабілітація: підручник. 2-ге вид., переробл. і допов. Київ: ВСВ «Медицина», 2018. 464 с.

9. Portillo M. C., Cowley S. Social rehabilitation in long-term conditions: learning about the process // Journal of Advanced Nursing. 2011. Vol. 67, no. 6. P. 1329–1340. DOI: 10.1111/j.1365-2648.2010.05600.x.

Інформаційні ресурси

1. Іонова О. М., Лук'янова Ю. С. Здоров'язбереження особистості як психолого-педагогічна проблема [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/PPMB/texts/2009-OI/09iomppp.pdf

2. Кафедра фізичної та реабілітаційної медицини [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://sport-health.pdmu.edu.ua/>.
3. Наукові та методичні здобутки співробітників кафедри фізичної та реабілітаційної медицини ПДМУ [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://repository.pdmu.edu.ua/handle/123456789/50>
4. Всесвітня організація охорони здоров'я. Global Strategy on Diet, Physical Activity and Health [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.who.int/publications/i/item/9241592222>.

Науково-методичні доробки колективу кафедри

1. Донченко В. І. Здоров'язбережувальні технології як ефективний складник функціонування освітньої медичної системи // Здоров'язбережувальні технології в освітньому середовищі : колективна монографія / за ред. Л. М. Рибалко. Тернопіль : ФОП Осадца Ю. В., 2019. 400 с. С. 172–192.
2. Донченко В. І., Жамардїй В. О. Особливості навчання здоров'язбережувальних технологій в освітньому процесі закладу вищої освіти // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки. 2020. № 1 (332). С. 6–14.
3. Бойко Д. М. Фізична активність та здоров'я людини [Електронний ресурс]: відеолекція. YouTube. Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=yguab0LCRZ4>.

Розробники

д.пед.н., доцент Валерій ЖАМАРДІЙ